

PRESSEMEDDELELSE

Ny udgivelse kaster lys over herregårdenes betydning for dannelse og uddannelse i Norden

Den 28. november 2025 udkommer bogen ”Nordens herregårde som dannelsescentre”. Den rigt illustrerede bog rummer artikler af 15 forskere fra Danmark, Norge og Sverige, der behandler herregårdenes historiske rolle i dannelse og uddannelse af både eliten og den brede befolkning gennem tiden.

Middelalderens høviske kultur, Renæssancens adelige dyder og kundskaber, Oplysningstidens dannelsesrejser gennem det kontinentale Europa og det sene 1800-tals britisk inspirerede ”perfekte gentleman” er udtryk for særlige dannelsesidealer, som havde sit udspring i tidens elitemiljø.

”På herregårdene var der ofte råderum til at forfølge et højt uddannelsesniveau for både mænd og kvinder, til at besøge verdens kunst- og videnscentre – og til at samle på kunst, bøger, rariteter, naturalier, sjældne planter osv. Der var tradition for opdragelse til høvisk opførsel, kompetence til at begå sig på de bonede gulve og idealer om særlige indre kvaliteter, moral og religiøs livsførelse”, siger Signe Boeskov, der er leder af Dansk Center for Herregårdsforskning.

Historien om herregårdene og dannelsen er imidlertid ikke begrænset til besidderne og deres familier, men berører også andre befolkningsgrupper i herregårdens univers. Herregårdene var med reformarbejde, skolebyggeri og kirkeejerskab med til at skabe rammerne om landbobefolkningens liv, herunder skole- og kirkegang. Individuel protektion bragte unge mennesker med talent gennem uddannelse og nye kunstnere frem i verden eller på ophold på herregården.

”Herregårdsmiljøerne i Norden var også uomgængelige som uddannelses- og karrierested for den brede befolkning. Der pågik her en konstant oplæring af specialiserede ansatte inden for herregårdshusholdningens forskellige arbejdsgrane, og advancementsmulighederne var gode. Formaliseret uddannelse foregik for de mange elever, der i perioder opholdt sig ved herregården, f.eks. for at lære sig landvæsen eller husholdning. Undervisningen af ejerfamiliernes børn – og voksne – tiltrak også specialiserede undervisere til herregården, der i stor stil var arbejdsplads for privatlærere, sprogundervisere, musik- og danselærere, ganske ofte fra udlandet”, fortæller Signe Boeskov og slår fast, at dannelse repræsenterer en historie på tværs af høj og lav i herregårdens verden. Den personlige dannelse, opførsel og individets kulturelle og vidensmæssige kompetencer var også et af denne verdens solide distinktionspunkter. Den var med til at placere herskab og tjenestefolk i hver sin åbenlyse kategori og cementere de sociale forskelle.

”Nordens herregårde som dannelsescentre” koster 249 kr. og kan fra 28. november købes i Gammel Estrups webshop og museumsbutik.

NORDENS HERREGÅRDE SOM DANNELSESCENTRE

Herregårdshistorie 21

Gammel Estrup
Danmarks Herregårdsmuseum

NORDENS HERREGÅRDE SOM DANNELSESCENTRE

Redaktion: Signe Boeskov, Klaus Højbjerg,
Kasper Steinfeldt Tipsmark og Marie Kirstine Elkjær

368 rigt illustrerede sider. Indb. · ca. 20 × 20 cm. ISBN 978-87-85454-00-3

Udkommer 28. november 2025. DKK 249

Udgivet af Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum med støtte fra:
Tage Nørgaard og Ulrik Nørgaards Fond, Farumgaard-Fonden, Vallø Stift,
Vemmetofte Kloster, Den Ingwersenske Fond, Letterstedtska Föreningen

Nordens herregårde som dannelsecentre udgives som et særnummer af
bogserien "Herregårdshistorie"

For yderligere information og anmeldereksemplarer:
Marie Kirstine Elkjær · me@gammelestrup.dk · T 8648 3001

Nordens herregårde som dannelsescentre

INTRODUKTION

Nordens herregårde som dannelsescentre

Signe Boeskov og Klaus Højbjerg

DANNELSE MED NÅL OG TRÅD

Adelskvinders broderier i årene 1550-1670

Marie Møller Christensen

RIDNING OG DANNELSE

**Adelige ridefærdigheder som grundlag for
hoftjeneste**

Kasper Steenfeldt Tipsmark

ADELSMÆND PÅ AFVEJE

**Dårlig dannelse eller konfliktende idealer
blandt renæssancens danske adelsmænd?**

Klaus Højbjerg

GRAVYRSAMLINGEN PÅ LEUFSTA FIDEIKOMMIS

Konst, kunskap og samlanda

Per Widén

I MORS BILLEDE OG FARS STRÅLEGLANS

**Indlejring og respektabilitet og normer hos
kronprinsesse Caroline og komtesserne**

Reventlow 1790-1810

Jesper Munk Andersen

DEN EUROPÆISKE GENTLEMAN

Hovedtræk af et ledemotiv for elitens mænd

Mikkel Venborg Pedersen

MED ALD FLID OG TROSKAB

**Rekruttering av kompetanse og intern
opplæring i Larvik grevskap**

Aina Aske

LIVSLINJER

**Rekrytering, mobilitet och strategiska val hos
tjänstefolket på de västmanländska
bruksherrgårdarna cirka 1750-1870**

Marie Steinrud

EN HERREGÅRDSBOGSAMLING I BRUG

**Tjenestefolk som lånere i Hvedholms
bibliotek, 1890-99**

Signe Boeskov

ADELIG DANNELSE OG LUTHERSKE IDEALER I 1500- TALLETS NORGE

Arne Bugge Amundsen

OPLÆRING I GUDS SANDE FRYGT OG ANDRE KRISTELIGE ØVELSER Om godsejernes skoler på landet i 1600- og 1700-tallet

Søren Broberg Knudsen

HOLBERGS AKADEMI

**Visioner for uddannelse på kanten af
oplysningstiden**

Jeanette Rask Bertelsen

BYGDØ KONGSGÅRD SOM FOLKEPARK OG MØNSTERBRUK

Monica Mørch og Bjørn Anders Fredriksen

VÄRLDENS LJUS OCH SLÄKTENS VÄL

**Alma Söderhjelm's forskning på Stafsund
under 1900-talets första hälft**

My Hellsing